

گزارش موردی:

بررسی موانع کارآفرینی فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های تربیت‌بدنی آموزش و پرورش

احسان ططری*^۱، حمزه مومنی میوله^۲

۱- دکتری مدیریت ورزشی گرایش بازاریابی و رسانه. دبیر آموزش و پرورش و مدرس دانشگاه
۲- دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی علوم تحقیقات، تهران، ایران

در چند دهه اخیر یکی از جدی‌ترین مشکلات جامعه ما، معضل بیکاری بوده است که کماکان ادامه دارد و حتی رو به رشد است (احسانی و همکاران ۱۳۹۴). عدم دارا بودن یک شغل برای افراد جامعه، مسائل عدیده‌ای را به همراه دارد که کاهش امنیت اجتماعی، کاهش سلامت روحی و روانی افراد جامعه، عدم مشارکت در برنامه‌های اوقات فراغت و دیگر تهدیداتی که سلامت عمومی جامعه را به طور کلی و سلامت خانواده و خود شخص را به طور ویژه به خطر می‌اندازد، از جمله این مشکلات می‌باشد (آشومر^۱ ۲۰۰۴). هرگونه فعالیت قانونی که منجر به اشتغال‌زایی شود و یا شغل ایجاد نماید به نوعی می‌تواند از این مشکلات جلوگیری به عمل آورد. به عبارتی هرگونه فعالیتی که منجر به خلق شغل و ایجاد اشتغال شود را کارآفرینی تعریف می‌کنند (هارتس و همکاران^۲ ۲۰۲۰). در تعریفی دیگر کارآفرینی را فعالیتی می‌دانند که ریشه در خلاقیت‌های فردی، جامعه و فرهنگ دارد و به کارگیری فعالیت‌های نوآورانه توأم با پذیرش خطر و عامل تغییر در عوامل اقتصادی و اجتماعی محسوب می‌شوند (سیدورکیوزس^۳ ۲۰۲۰). در تمامی دنیا به ویژه کشورهای توسعه یافته ورزش سهم بسزایی در توسعه و رشد اقتصاد دارد (احسانی و همکاران ۱۳۹۴). با توجه به اهمیت ورزش در اقتصاد و به گونه ویژه در بخش تولید، اشتغال و اهمیت این بخش برای تعالی جوانان، مساعد کردن محیط کسب و کار در این بخش و برطرف کردن موانع، در دستیابی به هدف‌های یاد شده اثرگذار است (نوروزی سید حسینی و کلاته سیفری

1 Ashomere

2 Huertas and et al

3 Sidorkiewicz

۱۳۹۴، یداللهی و همکاران (۱۳۹۶). هنرستان‌های تربیت بدنی به عنوان محیطی برای تربیت جوانان و آماده سازی آن‌ها برای استفاده از توانایی‌های کسب شده در رشته تربیت بدنی و به کارگیری آن مهارت‌ها در بازار کار، شناخته شده هستند (یداللهی و همکاران ۱۳۹۶). مهارت‌هایی مانند تمرین دادن افراد در سنین مختلف با هدف‌هایی از جمله تناسب اندام، سلامت عمومی بدن، کاهش وزن، پیشگیری و درمان بیماری‌ها، آماده سازی برای رقابت‌های قهرمانی و چندین فعالیت دیگر، همچنین فعالیت‌هایی در بازار کار ورزشی مانند پوشاک ورزشی، باشگاه‌داری، خدمات وسیع ورزشی برای افراد از سطوح مبتدی تا پیشرفته، از درمان‌های ورزشی تا کسب قهرمانی در رقابت‌ها و دیگر فعالیت‌هایی که پتانسیل کسب سود را برای فارغ التحصیلان تربیت بدنی هنرستان‌ها دارد (احسانی و همکاران ۱۳۹۴ و هارتس و همکاران 2020). یکی از هدف های اصلی نظام آموزش فنی و حرفه‌ای، تربیت نیروهایی است که بتوانند از مهارت‌های کسب شده در جریان آموزش به طور موفقیت آمیزی در محیط و یا بازار کار، بهره‌برداری نمایند و با کارایی بالا به انجام امور بپردازند (یداللهی و همکاران ۱۳۹۶). اما در این مسیر موانعی بر سر راه کارآفرینی برای فارغ التحصیلان تربیت بدنی هنرستان‌ها وجود دارد که شناسایی این موانع ضروری بوده و به سیاست‌گذاران و محققان حیطه ورزش کمک می‌کند تا بتوانند راهکارهای مناسبی برای فائق آمدن بر موانع‌های موجود ارائه نمایند. عواملی که مانع از کارآفرینی فارغ التحصیلان تربیت بدنی می‌باشند را از منظر ۱۲ نفر از متخصصان حیطه کارآفرینی و ورزش، که در یک مصاحبه تخصصی گردآوری شده‌اند، مورد بررسی قرار دادیم که در نهایت سه عامل اصلی فردی، ساختاری و محیطی شناسایی گردید، که در ذیل به بررسی آن‌ها می‌پردازیم.

عوامل فردی، عدم دارا بودن توانایی ایجاد تغییر، ترس از ریسک و ریسک پذیری، عدم تمایل ورود به بازار کار، اعتقاد به شانسی بودن شرایط موفقیت سایر افراد، نداشتن ثبات قدم در تصمیمات، عدم تمایل به انجام کار جدید، عدم مشارکت در کارهای گروهی، عدم اعتقاد به کار گروهی، اعتقاد به تصمیمات فردی و خودسرانه در مورد مسائل مهم، ترس از تفاوت‌های خود با دیگران، عدم پذیرش خطر در سرمایه‌گذاری‌های مالی، عدم پایبندی به مشتری‌مداری، کمبود دانش تخصصی و ناکافی بودن آگاهی‌های عمومی، عدم تحصیلات با کیفیت و مرتبط با کسب و کار، نداشتن الگوی موفق و تشویق کننده در بین اطرافیان.

عوامل ساختاری، ضعف در برنامه‌های آموزشی کارآفرینی در هنرستان‌ها، دست و پا گیر بودن برخی قوانین و مقررات غیرضروری، غلط بودن سیاست‌های دولت در زمینه کسب و کارهای ورزشی، ضعف در ارائه خدمات مشاوره‌ای کسب و کار در زمینه ورزش، مشاهده برخی بازرسی‌های

غیرضروری از طرف دستگاه‌های نظارتی در کسب و کارهای نوظهور تازه، مشکلات عدیده در زمینه تامین اعتبار مورد نیاز راه‌اندازی کسب و کارها، ضعف در زیرساخت‌های کسب و کار، ضعف فراوان در سرمایه‌گذاری‌های دولت در بخش ورزش.

عوامل محیطی، معضل مشارکت پایین مردم جامعه در ورزش و فعالیت‌های ورزشی، پایین بودن رقابت در بازار ورزشی، تمایل افراد به کسب درآمدهای کوتاه‌مدت، ضعف در همکاری تامین‌کنندگان مواد اولیه و تجهیزات با فارغ التحصیلان هنرستان تربیت‌بدنی، پایین بودن میزان رفاه عمومی جامعه، بازدارنده بودن جامعه و عدم تشویق برای خلق ایده‌های جدید، مطرح نشدن افراد موفق در کسب و کارهای ورزشی و یا نرخ بسیار پایین افراد موفق در حیطه کسب و کارهای ورزشی، پایین بودن ظهور و بروز ورزش در میان خانواده، سرعت پیشرفت تکنولوژی و استفاده ناصحیح از آن از سوی اقشار مختلف بویژه جوانان، روی آوردن به فضای رو به رشد مجازی، عدم تمایل افراد به تغییر عادت‌های رفتاری، ضعف در نهادینه‌سازی فرهنگ توسعه کسب و کار در جامعه، عدم توجه به کیفیت محصولات و خدمات، وجود تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی، تاثیر و نفوذ بالای افراد و گروه‌ها مانند نمایندگان مجلس، میزان بالای فشارهای سیاسی از طرف افراد و گروه‌ها، میزان تغییر و تحول‌های مدیریت کلان کشور، تغییر و تحولات سیاسی در مناطق و کشورهای همسایه.

نتایج حاصل از مصاحبه با متخصصان سه حیطه اصلی را در ارتباط با موانع کارآفرینی در بین فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های تربیت‌بدنی مشخص نمودند. بدیهیست که برای موفقیت این قشر در کارآفرینی و راه‌اندازی کسب و کارهای موفق، بایستی این موانع را مرتفع نمود تا مسیر روشن و کسب و کارها پویایی کافی را دارا شوند. دولت با استفاده از ابزار قانون‌گذاری می‌تواند بسترها و شرایط فعالیت و کارآفرینی ورزشی در عرصه اقتصاد کشور را تسهیل نماید. علاوه بر موانع سه گانه فردی، ساختاری و محیطی که می‌توانند به طرق مختلف از تحقق کارآفرینی ورزشی جلوگیری کنند، مسئولان کشور نیز می‌توانند نقش بسیار مهمی در جهت توسعه کارآفرینی ورزشی یا مانع‌تراشی برای آن، داشته باشند. از این رو برای رونق کارآفرینی ورزشی مرتبط با موانع قانونی توصیه می‌شود، قوانین لازم جهت امنیت سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش به تصویب برسد تا امنیت لازم سرمایه‌گذاری در ورزش فراهم شود. به طوری که سرمایه‌گذاران با احساس امنیت بیشتر نسبت به ایجاد کارآفرینی ورزشی اقدام کنند. همچنین از دیگر مواردی که موجب کاهش موانع قانونی کارآفرین می‌تواند باشد، اجرای کامل سیاست خصوصی‌سازی (اصل ۴۴) و رفع موانع قانونی جهت واگذاری باشگاه‌های ورزشی دولتی، قوانین و مقررات دست و پاگیر اخذ

وام‌های بانکی و صادرات محصولات، وجود بیمه‌ی محصولات ورزشی و شفافیت قوانین و مقررات کشور در توسعه‌ی کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی از جمله مؤلفه‌های مؤثر برای کارآفرینی ورزشی محسوب می‌شوند. لذا برای رونق کارآفرینی در ورزش به ویژه کارآفرینی در بین فارغ-التحصیلان تربیت‌بدنی، توصیه می‌شود مسئولین و متولیان کشور نسبت به رفع موانع مزبور اهتمام لازم را داشته باشند.

References

- احسانی محمد، مندعلی زاده زینب، هنری حبیب (۱۳۹۴). موانع پایداری کارآفرینی ورزشی و ارائه راهکارهای پیشنهادی.
- نوروزی سید حسینی، رسول؛ کلاته سیفری، معصومه. (۱۳۹۳). اثر کارآفرینی سازمانی بر جامعه‌پذیری سازمانی و تعهد سازمانی کارکنان ادارات تربیت‌بدنی استان مازندران. نشریه مدیریت ورزشی؛ ۱(۶): ۸۹-۱۰۸.
- یدالهی جهانگیر، غلامی ناصر، حمیدی مهرزاد، کنعانی علی (۱۳۹۰). مطالعه‌ی موانع کارآفرینی در ورزش کشور. نشریه توسعه کارآفرینی. دوزه ۲، شماره ۴، صفحه ۱۰۴-۱۲۴.
- Ashomere Cathy, (2004). Criteria for youth entrepreneurship education, Columbus, p.1-2
- Sidorkiewicz Marta (2020). Factors stimulating and destimulating the level of tourism and recreational entrepreneurship among students. Procedia Computer Science, Volume 192, Pages 1422-1430
- Huertas María, González-Serrano, Ferran Calabuig, Moreno Josep, Crespo Hervás (2020). Sport management education through an entrepreneurial perspective: Analysing its impact on Spanish sports science students. The International Journal of Management Education, Volume 19, Issue 1, 100271